

Kornoelje

Voorjaar 2026 - Nummer 86

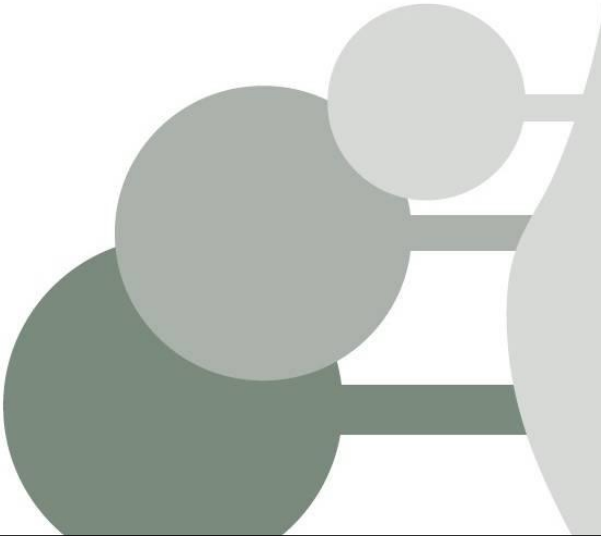

Watervogels van Kim Merel

Kim schrijft en illustreert kinderboeken

Inhoud

Samenwerken	3
Gruwelingen	5
Natuurmomentje Koperwiek snoept bessen in Yde	7
De Zweedse Kornoelje	9
Nationale vogeltelling	10
Nieuwjaarswandeling in Gasteren	11
Vogeljaarverslag 2025	13
Werkgroep Natuurroutes uit de startblokken	18
Zadenbieb Noordenveld	19
Erik van Ommen Gele kwikstaart	21
Natuurmomentje De Groene specht	23
Uit de krant Pimpelmezen Vosbergen al 25 jaar onderzoeksobject	25
't Hooilandje Slakken	27
EHBO bij slakken in de tuin	29
2026 Het jaar van de steenuil	31
Op zoek naar spiegelbeelden	33
De brandnetel als waardplant	35
Een uurtje veertjes schilderen	37
Koken met erfgroente Paardenbloem	39
Bestrijdingsmiddelen	40
Natuurmomentje Een gered musje	41
Activiteitenprogramma	42
Colofon	44

hoveniersbedrijf

Sander Bosch bv

mobiel: (06) 51 31 64 62

postadres

Postbus 47

9480 AA Vries

tel. (0592) 54 20 69

fax (0592) 54 43 24

Assen

Ketellapperstraat 57

9403 VS Assen

info@sander-bosch.nl

www.Sander-Bosch.nl

Samenwerken

Peter Kwast, voorzitter

Samenwerken vind ik belangrijk. Want je maakt gebruik van elkaars krachten en mogelijkheden. Een ander heeft mogelijk kennis die nodig is om een doel te bereiken. Of geld. Of spierkracht. Of ruimte. Of macht. Of wat dan ook. En jij hebt ook een unieke combinatie van gewilde eigenschappen die een ander niet heeft.

Door het zoeken van de samenwerking kan een versterking ontstaan van krachten. Mogelijk is dat de achtergrond van Stichting De Vriezer Holten. Een samenwerkingsverband tussen Staatsbosbeheer (SBB) en IVN afdeling Vries. De Stichting is ongeveer 10 jaar geleden opgericht. Onder andere voor onderhoud van De Holten, ten westen van Vries gelegen. SBB is eigenaar/beheerder van diverse gronden in dat gebied. Onze afdeling heeft wortels in de samenleving van Vries, en heeft daardoor contacten. Wat is er dan logischer en mooier om samen te werken om het terrein te bewerken?

Periodiek worden mensen uit de omgeving -waaronder vele leden van onze afdeling- uitgenodigd deel te nemen aan activiteiten gericht op onderhoud van De Holten. Zonder deze aandacht groeit het gebied helemaal dicht met berken en struweel. Onder andere door stikstofdepositie die de laatste decennia is toegenomen. Dus is er menskracht nodig om het gebied te beheren. Of moet ik gebruiken: beheersen?

Ik hoop dat ik niemand schaad als ik oordeel dat het gebied qua natuur niet heel hoge ogen gooit. Maar het is een rust- en uitgaansplek voor velen uit onze plaats. En alleen daarom al de aandacht en het bewaren waard. Maar ook wijs ik op de vogels die wonen in het gebied. Al jarenlang worden de vogels geteld door leden van de afdeling. Het is nodig dit in omvang bescheiden gebied te koesteren. Een paar jaar geleden is in overleg een voedselweide aangelegd. SBB stond dit toe, de gemeente Tynaarlo heeft financieel bijgedragen om kwalitatief goed zaad te kunnen kopen. Alweer een voorbeeld van samenwerking.

De Stichting bestaat nu ongeveer 10 jaar. En gaat dat binnenkort vieren met de mensen die zich langer of korter inzetten voor De Holten. Het bestuur van IVN afdeling Vries wenst de Stichting een goede toekomst toe.

Holtveen begin februari | foto Anco Bierman

Holtveen begin maart | foto Joke Rosier

Een lange, koude, gladde maar soms ook mooie winter ligt achter ons. Op naar de lente! Het Holtveen in Vries in winter- en vroeg-voorjaarstenue

Gruwelingen

Tekst en foto's Nicolien Bottema

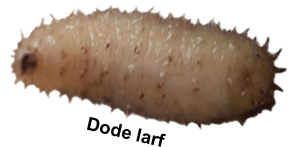
leieieh, een muis!

In de zestiger jaren sliep mijn Limburgse logee op een matras op de grond in de studentenflat in Groningen waar ik toen woonde. Bij het ontwaken keek ze recht in het gezicht van een muis die gluurde tussen de latten van een sinaasappelkistje dat dienst deed als boekenkast. Met een reuzensprong stond ze bovenop mijn bed en was daar niet meer weg te krijgen, voordat ik gezorgd had dat de muis weg was. Dat ging heel makkelijk: een laars plat op de grond en achter de muis aan door de kamer rennen, tot die in paniek in de laars verdween. De laars buiten uitschudden en weg is de muis.

Zo hebben we allemaal onze angsten. Ik zelf was als de dood voor slangen in Zuid Sumatra waar ik tot mijn elfde woonde. Mijn moeder was merkwaardig genoeg bang voor spinnen. En toen werd ik bioloog. Het grappige is dat je door ergens meer van te weten je er minder bang voor wordt: het wordt interessant!

Gruweling

Dat kwam in oktober goed uit want er lag een dood gruweling in de gootsteen in de keuken. Twee cm lang, ovaal, crèmekleurig met rondom stekeltjes. Een soort larf leek me, maar van onvoorstelbare

proporties. Ieder ander zou waarschijnlijk gillend het huis uit zijn gerend. Maar, het was immers al dood, dat was geruststellend. Nu uitvinden wat het kon zijn. De determineerapp ObsIdentify zei: vliegenlarf onbekend. Vliegenlarven, maden, zijn echt gruwelingen voor mij. Ik krijg er rillingen van over mijn rug. Onze schapen werden wel eens levend opgegeten door vliegenlarven. Die moesten we allemaal verwijderen met een pincet. Zelfs een geïnteresseerde blik hielp daar niet.

Je begrijpt: ik ben er niet dol op. Maar bij dit dier lag het anders, het riep helemaal geen gruwelreactie op. Dus ik ging op zoek. Wat kon het zijn? Ik had net alle honingzwammen uit de tuin in een grote pan gekookt. Kon het dier uit de honingzwammen zijn gekomen? Natuurlijk zitten er vaak maden in zwammen, maar die zijn echt nooit zo groot.

Googelen

Ik plaatste de vraag in verschillende groepen op facebook, waar zelfs deskundigen er het zwijgen toe deden. Wel werd ik verwezen naar EIS kenniscentrum insecten. Daar kon je via Messenger vragen stellen. Daar staat mijn vraag nog steeds.

Intussen googelde ik zelf 'grote vlieg'. Antwoord: de grootste zweefvlieg is de stadsreus. Warempel, ik had niet eens aan zweefvliegen gedacht, want ik kende de rattenstaart lar-ven van de blinde bij, een totaal onschadelijke zweefvlieg, die geen bij is en ook niet blind. Maar voordat ik dat wist hoorden hun larven tot de gruwelingen waar ik voor terugdeins-de: anderhalf cm lange, grauwe opgestopte worstjes met een lange staart, die over de grond golfden in Joegoslavië waar we voor ons werk waren Daar moest je dan tussendoor stappen om bij de WC te komen, brrrr.

Stadsreus

Ik bekeek de gegevens van de stadsreus. Wat interessant toch weer. Hun larven leven onderin wespennesten, waar ze troep eten en ook niet vies zijn van jonge wespelarven. Er wordt ze geen strobreed in de weg gelegd door de wespen. Hoe komen ze daar te-recht? Ook weer bijzonder: een vrouwtje stadsreus gaat naar de ingang van een wesp-nest, poetst zichzelf van boven tot onder en wandelt ongestoord het nest in, waar ze haar eitjes legt. Wow!

Maar alles goed en wel, hoe kwam zo'n larf in mijn gootsteen terecht? Nu vlogen er al een tijd mannetjes wespen door de keuken, die ik via het bovenraam naar buiten liet. Geen idee waar ze vandaar kwamen, maar nu ging me een licht op. Er zat waarschijnlijk een wespennest boven het plafond met ook een ingang naar binnen, waardoor zowel de wespjes als de larf in de keuken (on)terecht kwamen.

Levende larf

Witte Reus

Tien dagen later, eind oktober, weer zo'n larf in de gootsteen, maar nu een levende.

Witte reus

Intussen had ik verder gezocht en contact gekregen met een entomoloog van Naturalis. Hij dacht dat inderdaad de stadsreus het meest waarschijnlijk was, maar larven van de witte reus zou ook kunnen. Dat is ook een grote zweefvlieg waarvan de larven net zo op-groeien in wespennesten. Aan de larven zijn de twee soorten niet uit elkaar te houden, maar een witte reus hadden we van de

zomer toevallig in de tuin op de vlinderstruik gezien. Dus bingo, mijn verstekelingen zijn larven van de witte reus. De levende heb ik met zorg onder een dichte struik gezet, waar hij zich veilig kan verpoppen. Hopelijk dit jaar dus heel veel nieuwe witte reuzen!

Natuurmomentje

Koperwiek snoept bessen in Yde

Tekst Roelof Maring, foto Dick Koelewijn

Elk jaar rond eind oktober komen tientallen Koperwieken en Kramvogels ons erf in De Punt bezoeken om de vele meidoorn- en hulstbessen te eten. Dit duurt wel zo'n twee maanden lang. Het worden er gaandeweg wel minder in aantal, maar ze verdwijnen pas nadat alle bessen op zijn.

Met behulp van een verrekijker, de vogels zijn erg schuw, wist Dick Koelewijn deze foto te maken waarop een Koperwiek een besje verorbert.

Slot optiek

- Vakkundige optiekzaak
- Complete oogzorg
- Contactlenzen
- Hooradvies (Beter Horen)

Altijd OOG voor beter zicht!

Ook pasfoto's
(RDW-erkend)

Westerstraat 2 • VRIES • 0592 - 544 393 • info@slotoptiek.nl • www.slotoptiek.nl

De fairtrade cadeauwinkel

wereldwinkel

Voor heel veel leuke kunstnijverheid

Koffie en thee en verschillende curry's,

Chocola en nog veel meer

Westerstraat 9a

9481 CA Vries

tel: 0657682869

www.wereldwinkelvries.nl

De Zweedse Kornoelje

Tekst en foto Tineke Damhof

De Zweedse kornoelje (*Cornus suecica*) is een bescheiden stinzenplant, kwetsbaar en zeldzaam, met een vindplaats die bij weinig mensen bekend is. Juist die verborgenheid lijkt bij deze plant te horen. Ze vraagt geen aandacht, maar wel aandachtigheid.

Voor mijn man, Jan Damhof, was de Zweedse kornoelje een jaarlijks terugkerend doel. Elk voorjaar zocht hij haar op, niet om te verzamelen of te benoemen, maar om even stil te staan. Laag bij de grond, tussen mos en jong groen, verscheen dan de ingetogen bloei die nooit helemaal hetzelfde was. Het werd een vast ritueel: zoeken, vinden en vastleggen met een foto — jaar na jaar.

Jan had oog voor het kleine en het kwetsbare, voor wat gemakkelijk wordt gemist. De Zweedse kornoelje paste daar naadloos bij. Een plant die niet vraagt om bezit, maar om respect; niet om verspreiding, maar om bescherming.

Nationale vogeltelling 2026

Tekst Ina Maring

In het laatste weekend van januari vond weer de jaarlijkse tuinvogeltelling van de Vogelbescherming plaats. Dit jaar deden 136.903 mensen mee (in 2025: 105.721), zij telden samen 1.898.916 vogels (in 2025: ruim 1.400.000). Het verschil in aantal deelnemers van de telling 2025 en de telling 2026 is duidelijk terug te zien in het aantal getelde vogels per soort.

Landelijke resultaten

Hieronder wordt de landelijke top-10 weergegeven. Het resultaat van de telling van 2025 staat tussen haakjes, zowel de plek in de top-10 als het aantal.

		2026	2025
1	Koolmees	273.142	(2, 179.923)
2	Huisemus	257.871	(1, 253.425)
3	Pimpelmees	197.544	(3, 122.880)
4	Merel	141.504	(5, 91.978)
5	Vink	123.251	(6, 85.305)

		2026	2025
6	Kauw	119.189	(4, 103.924)
7	Houtduif	87.038	(7, 71.783)
8	Spreeuw	85.457	(-)
9	Ekster	84.972	(8, 69.165)
10	Roodborst	79.394	(10, 55.469)

Veranderingen

Er is een nieuwe lijstaanvoerder in deze top-10: de koolmees. Het aantal mussen daalt landelijk. En wat ook opvalt: de spreeuw is terug en wel op plaats 8!

In de top-10 van de provincie Drenthe staat de mus op 1, direct gevolgd door de koolmees en de pimpelmees. Net als in 2025 komt de kauw niet in de Drentse lijst voor. De spreeuw daarentegen is vorig jaar al in Drenthe geteld.

In de lijst van de gemeente Tynaarlo staat de spreeuw op 6.

In Vries en omgeving zien we vergelijkbare lijsten met hier een daar één of meer exemplaren van een andere soort: de grote bonte specht, de heggemus, de boomklever, de goudvink, de geelgors, de groenling en de gaai. In een aantal dorpen zijn kramsvogels geteld. In het dorp Tynaarlo staat de stormvogel op de 9e plek en in Yde is de roek geëindigd op plaats 7.

Nieuwjaarswandeling in Gasteren

Tekst: Clary Boomgaardt

Foto's: Dick Koelewijn

Op zondag 18 januari organiseerde IVN Vries de traditionele nieuwjaarswandeling, ook wel Snertwandeling genoemd naar de welverdiende voedzame lunch na de tocht. Het was koud op 18 januari, er hing nevel en er stond een straffe oostenwind. Toch waren er 23 deelnemers in Gasteren en er was zelfs een wachtlijst.

Onze gids, Marga Hospers natuurgids bij IVN Aa en Hunze, nam ons mee naar de Gasterse Duinen. Voor velen van ons een bekend gebied en toch kwamen we op paden die we nog niet kenden. De sfeer had door de nevel wel iets magisch, zo lopend over de hei in een kleine wereld. Dat kwam wel goed uit, want we gingen ons verdiepen in korstmossen en dat is ook een wereld op zich.

Korstmossen bestaan uit een symbiose van algen en schimmels. De schimmel zorgt voor vocht, mineralen en bescherming voor de alg. De alg produceert door fotosynthese voedingsstoffen die de schimmel nodig heeft. Korstmos hecht zich aan allerlei materialen zoals steen, zand, leem en vermolmd hout. Deze ondergrond dient alleen voor aanhechting en niet als voedingsbodem. Korstmossen kunnen heel oud worden en onder veel omstandigheden leven. Ze zijn echter wel een aanwijzing voor de luchtkwaliteit. Toen er nog sprake was van

zure regen heeft dat veel korstmos aangetast. Gelukkig heeft de mens deze invloed weer weten te keren door het gebruik van filters, waardoor de zwaveldioxide-uitstoot drastisch is verminderd. Tegenwoordig is er een verschuiving aan de gang in de soorten korstmossen onder invloed van stikstof.

Door de aanwijzingen van Marga gaan onze ogen open voor dit kleine wonderbaarlijke organisme. We zien schildmossen en op de grond landkaartmos dat zijn naam eer aandoet: precies een landkaart uit een atlas. Ook de rode heidelucifer is heel bijzonder. Die groeit op de grond, is lichtgroen en heeft kleine oranje puntjes, als lucifers. Deze kleur komt van caroteen, de kleur van worteltjes. Die kleur zagen we ook

op een boom. Dit bleek geen korstmos maar een schimmel, evengoed wel mooi.

Via het hunebed, waarop ook korstmos groeit, komen we bij de grote weg en slaan aan de overkant een pad in dat al snel een paadje wordt. We lopen in een lange sliert verder en het valt niet mee om de groep hier bij elkaar te houden. We komen langs het beekdal van het Rolderdiep, een totaal andere wereld dan die we net verlaten hebben maar ook weer heel mooi. We zien afgeknaagde boomstammetjes, een duidelijk teken van de aanwezigheid van bevers. Marga vertelt dat de bevers een tijdje geleden een dam gebouwd hebben in het diepje maar dat die weer verwijderd moest worden omdat de doortocht voor de paaiende rivierprik erdoor werd gehinderd. De rivierprik is beschermd en paait in noord Nederland alleen in het kleine gebied tussen Oudemolen en Gasteren.

Af en toe maant Marga ons tot doorlopen, de soep wacht. En een beetje doorstappen willen we ook wel want koud is het nog steeds. Als we weer aankomen bij Pannenkoekenboerderij Brinkzicht hebben we een interessante excursie achter de rug, met heel veel dank aan onze gids Marga Hospers.

Vogeljaarverslag 2025

Tekst Anne Hielke van der Meulen

Foto's Jakob Keun

De jaarlijkse vogeltellingen zijn ook afgelopen jaar weer uitgevoerd. Met voor BMP De Holten aanvankelijk een hoge opkomst, die weer aan oude tijden deed denken. Het was ook een seizoen, waarbij de vroege ochtenden nog lang flink koud bleven. Hieronder volgt een selectie van de uitgevoerde vogeltellingen.

BMP De Holten (Broedvogel Monitoring Project)

Al sinds 2004 worden in De Holten, aan de westzijde van Vries, jaarlijks de broedvogels geïnventariseerd.

Het totale aantal territoria is afgelopen jaar uitgekomen op 350 en is daarmee vrij hoog. Ook het aantal soorten is met 44 aan de hoge kant (ondanks het ontbreken van soorten als Holenduif en Goudhaan). Dit is te danken aan het weer kunnen noteren van soorten die nog al eens worden gemist, zoals Witte Kwikstaart (1),

Witte kwikstaart

Koekoek (1), Turkse Tortel (1), Kleine Bonte Specht (1), Putter (1) en Appelvink (1). Ook de Kuifeend (1) werd de laatste jaren gemist. En bovendien hadden we een nieuwe soort voor het gebied, namelijk de Gele Kwikstaart (deze zat natuurlijk altijd al in het aangrenzende agrarische land).

Gele kwikstaart

De top-5 bestaat dit jaar uit Zwartkop (37), Roodborst (36), Tjiftjaf (35), Vink (30), Winterkoning (26). Voor de Vink is dit een nieuw maximum, de stijging zet maar door.

Ook een nieuw maximum voor de Groene Specht (2). Ik vermoed echter dat er al jarenlang 2 territoria zijn, die

beide deels binnen en deels buiten het telgebied liggen. Een nieuw minimum voor de Fitis (4), dat is echt heel laag (vorige minimum stond op 7). Verder nog een mooi eindresultaat voor Bonte Vliegenvanger (4), Grauwe Vliegenvanger (4), Vuurgoudhaan (3) en Staartmees (2). De Geelgors (7) liet zich amper horen tijdens de koude ochtendtellingen, maar vooral dankzij de avondtelling is het toch nog wat geworden. De Geelgors zit er dus echt nog wel.

Het volledige overzicht staat op ivn.nl/afdeling/vries/

MAS (Meetnet Agrarische Soorten)

In het voorjaar werden 9 telpunten geteld in het agrarisch gebied tussen Vries, Zeijen, Donderen en Yde. Mijn indruk is dat de verschraling aan vogels in het agrarisch gebied nog steeds gaande is. Ik kwam niet verder dan 5 Kieviten en ook de Veldleeuwerik kwam maar niet op gang, maar deze kwam dankzij de 4e en laatste

Veldleeuwerik

telronde toch nog uit op 5. Ik heb geen enkele Kneu genoteerd en slechts 2 Roodborsttapuiten. Er was wel een lichtpunt: voor het eerst kon ik een Patrijs noteren in de Zeijermaden.

Selectie van soorten (mogelijke broedvogels): Veldleeuwerik 5, Kievit 5, Wulp 1, Graspieper 10, Gele Kwikstaart 13, Witte Kwikstaart 6, Patrijs 1, Kwartel 1, Holenduif 3, Boerenzwaluw 12, Torenavalk 1, Waterhoen 1, Knobbelzwaan 2, Wilde Eend 2, Krakeend 2, Kuifeend 1, Koekoek 1, Roodborsttapuit 2, Gekraagde Roodstaart 3, Grasmus 13, Geelgors 10, Putter 1.

MUS (Meetnet Urbane Soorten)

In het voorjaar werden 11 telpunten in de bebouwde kom van Vries geteld (exact 5 minuten). De aantallen van de 3 telrondes zijn simpelweg bij elkaar opgeteld. Totaal zijn er 44 verschillende soorten waargenomen. De Merel is weer het meest geteld, maar ging wel van 80 naar 53 individuen. Ook opvallend weinig

Spreeuwen (van 51 naar 27). Opvallende stijgers waren dan weer Zwarte Kraai, Ekster en Ooievaar. Historisch weinig Groenlingen (2) en Gierzwaluwen (1) en de Ringmus heb ik helemaal niet geteld. Daarentegen eindelijk weer eens Holenduiven (2) tijdens MUS en voor het eerst een Koekoek (telpunt Esveen) en een Bosuil (telpunt Soltstede). Ook leuk was een goed zichtbare Appelvink, boven in een boom aan de Taarloseweg ter hoogte van Diepsloot.

Totalen aan individuen (in aflopende volgorde): Merel 53, Huismus 49, Houtduif 45, Koolmees 42, Spreeuw 27, Zwartkop 25, Canadese Gans 25, Pimpelmees 24, Tijftjaf 22, Zwarte Kraai 21, Brandgans 20, Ekster 19, Winterkoning 18, Vink 18, Roodborst 15, Ooievaar 12, Turkse Tortel 11, Zanglijster 8, Grote Bonte Specht 7, Gaai 7, Boerenwaluw 7, Witte Kwikstaart 6, Kokmeeuw 6, Nijlgans 6, Heggenmus 5, Boomkruiper 5, Wilde Eend 5, Scholekster 4, Waterhoen 3, Kauw 3, Fitis 3, Holenduif 2, Braamsluiper 2, Bonte Vliegenvanger 2, Groenling 2, Blauwe Reiger 2, Kolgans 1, Gierzwaluw 1, Koekoek 1, Bosuil 1, Groene Specht 1, Tuinfluiter 1, Appelvink 1, Putter 1.

Huiszwaluwen atlasblok 12-34 (Oudemolen e.o.)

Het totale aantal nesten kwam in 2025 uit op 27 en ligt daarmee iets hoger dan het dieptepunt van 2024 (20 nesten). Peter Kwast plaatst de volgende opmerkingen:

- Naast natuurlijk effect van de hoeveelheid beschikbare insecten zie je ook effect van mensen. Sommigen houden niet van de rommel onder de nesten en zorgen actief dat die nesten er niet komen.
- Bij verven van een huis verdwijnen in ieder geval in het schilderjaar alle nesten.
- Door toepassing van kunststoffen ipv hout is het houvast dat de beestjes kunnen vinden voor een nest geringer. Misschien dat dan ook meteen meespeelt de vochtigheid van klei en leem.
- Wij zien overigens bij verschillende huizen kunstnesten. Regelmatig zijn die bewoond.

Bijzondere vogels in Drenthe

In de nieuwsbrief van de Werkgroep Avifauna Drenthe van december 2025 staat weer een overzicht met vele bijzondere waarnemingen van afgelopen jaar in Drenthe. Hierbij een greep uit dat overzicht, met de focus op Noord-Drenthe.

Van 3 februari t/m 22 maart zat een IJsduiker op het Paterswoldsemeer. Kuifduikers werden drie keer gezien, namelijk op 29 december op het Leekstermeer en op 5 mei in het Tusschenwater. Bijzonder was de aanwezigheid van een paartje in juni en juli op het Fochteloërveen. Koereigers zijn inmiddels jaarlijkse gasten in de provincie. Het grootste aantal tegelijk was een groep van 12 op 24 november 2024 bij Roderwolde. Roodhalsganzen zaten in de wintermaanden op diverse plekken tussen de andere ganzen. Het was alweer vijf jaar geleden dat een Grote Zee-eend in Drenthe werd gezien. Dit was het geval op het

IJsduiker

Steltkluut

Paterswoldsemeer. Van februari tot begin maart zaten hier drie vogels op het meer. Juni is de maand van de vliegieren. In deze periode vlogen diverse vogels over de provincie, met 15 als grootste groep. Grijske wouwen zijn inmiddels niet meer zeldzaam. Dit jaar werden er vele waargenomen. Dit geldt ook voor Steppiekieken en Roodpootvalken. Bijzonder was de derde Dwergarend voor de provincie, die op 16 mei over het Dwingelderveld vloog. De Steltkluut heeft gebroed in het Tusschenwater, de Onlanden en in de Noordlanden, een nieuw aangelegd gebiedje pal naast het Tusschenwater. Van 11 t/m 19 april was een Poelruiter

Bijeneter

aanwezig in de Onlanden. De Oehoe broedt sinds 2019 in Drenthe. Inmiddels is het aantal broedgevallen gestegen naar 11. Van mei tot en met augustus werden op diverse plekken Bijeneters waargenomen. Eveneens werden diverse Hoppen gezien. Dit jaar werden maar liefst twee zingende kleine Vliegenvangers waargenomen:

van 25 mei t/m 1 juni in de Emmerdennen en op 1 juni in het Bankenbosch. Van 31 oktober t/m 4 november zat een Waterspreeuw in Assen. Op 1 mei werd een zingende Graszanger waargenomen in de Onlanden. Diverse grote Karekieten werden zingend gehoord. Bijzonder waren twee mannetjes op korte afstand zingend van elkaar in het

Hop

Tusschenwater. Bijzonder was dat op 16 oktober een Bladkoninkje samen met een Humes Bladkoning in hetzelfde stukje aanwezig was in het bosje bij de nieuwe steiger bij het Zuidlaardermeer. Op 6 november 2025 werd een roepende Pallas' Boszanger gevonden in Assen. Voor zover bekend de derde waarneming voor de provincie. Van 4 t/m 11 november zat een Bruine Boszanger bij de Groeve, de derde voor de provincie. Het was alweer in 2020 dat de laatste Roodkopklauwier werd gezien. Dit jaar zat een vogel op 19 augustus op het Dwingelderveld. Van 15 februari t/m 16 maart zat een Bonte kraai nabij Zeijerveld. Van 1 t/m 5 november zat een roze spreeuw in een tuin in Rolde. Een Roodmus zat op 17 mei nabij Doldersum. Op 1 november was een IJsgors aanwezig bij Ter Aard. Twee Dwerggorzen zaten vanaf 18 november 2025 tot minimaal de einddatum van dit overzicht op het Dwingelderveld. Dit is de tweede waarneming van deze soort in de provincie Drenthe.

Het volledige artikel is te vinden in de nieuwsbrief op de website van www.avifaunadrenthe.nl.

De paden op, de lanen in:

Werkgroep Natuurroutes uit de startblokken

Tekst Gerrit Dolstra | foto Dick Koelewijn

Wie in Vries, Donderen, Yde/de Punt en omstreken de wandelschoenen aantrekt of op de fiets stapt weet het: de mooiste natuur ligt vaak om de hoek. Maar hoe maken we die rijkdom toegankelijk voor iedereen? Hoe vertellen we de verhalen van onze omgeving en de verborgen parels in en rond onze dorpen? Met trots presenteren wij de nieuwste aanwinst van onze afdeling: de Werkgroep Natuurroutes!

Wat gaat de werkgroep doen?

Op de website van het IVN staat de app Natuurroutes. Daar staan wandel- en fietsroutes in het hele land op, met informatie op interessante plekken. Onze omgeving is nog een blinde vlek in de app. Daar gaat de werkgroep verandering in brengen door ook hier routes uit te zetten en in te voeren in het IVN-systeem.

Wat kun je verwachten?

De werkgroep richt zich op routes die meer bieden dan alleen een pijltje op een paal. We denken aan:

- thematische wandelingen: Routes die focussen op specifieke flora en fauna.
- verbinding: Routes die niet alleen door het bos lopen, maar ook de verbinding leggen met lokale initiatieven zoals Plaats de Wereld, Visio, Oud Vries, Stichting Vriezer Holten, etc.....

Wat vragen wij?

Heb je ideeën voor bijvoorbeeld themaroutes, plaatsen waar je iets over kunt vertellen (flora/fauna/geologisch/ of anderszins met een verbinding met de doelstelling van IVN) laat het dan weten. Als we een uitgezette route gaan proeflopen en je wilt mee? Laat dit dan weten dan houden we je specifiek op de hoogte van de data.

De werkgroepleden: Ans Windt, Joke Rosier en Gerrit Dolstra. Contactpersoon is voorlopig Gerrit Dolstra. Email: ivnvries@proton.me

Zadenbieb Noordenveld

Tekst en foto's Clary Boomgaardt

Toen ik een tijd geleden bij de Natuurplaats Noordsche Veld was, viel mijn oog op een stapeltje folders van Zadenbieb Noordenveld en een bak met zakjes zaad. Gratis mee te nemen. Daar wilde ik wel eens wat meer van weten.

Daarom trof ik op een vrijdagmiddag Corry, Jannie en Joni bij de Natuurplaats. Michelle was deze keer afwezig. In wisselende samenstelling zijn deze vrijwilligers elke vrijdagmiddag bij de Natuurplaats te vinden. *'Zaden moeten gratis beschikbaar zijn voor iedereen, ze zijn het geschenk van de natuur en behoren niet het eigendom te zijn van multinationals'*. Dat is het uitgangspunt van de zadenbibliotheek.

De zadenbieb bij De Natuurplaats

De meeste zaden die tegenwoordig te koop zijn, soms ook de biologische, zijn F1 zaden. F1 betekent de eerste nakomeling van een hybride genetisch gemodificeerde (GMO) plant die speciaal gekweekt is om bepaalde eigenschappen. Dat zijn onder meer de groeikracht, de resistentie tegen parasieten en round-up, de oogstbaarheid en de eenvormigheid. Allemaal eigenschappen waar boer en kweker blij van worden. Maar de voedingswaarde is in dit proces van veel minder belang. Sinds 1980 is het gehalte aan mineralen in de groente met 81% afgenomen. En ook de diversiteit neemt hierdoor enorm af. F1- en GMO-zaden (Genetisch Gemodificeerd Organisme) leveren maar één keer oogst op, je kan met de zaden ervan niet verder kweken: ze brengen geen zaadvaste zaden voort. Zaadvast betekent dat het zaad een plant oplevert met dezelfde eigenschappen als de moederplant. Je moet dus elk jaar opnieuw zaden kopen, waardoor we afhankelijk worden van veredelingsbedrijven, zoals Monsanto, die de patenten op de zaden hebben. 80% van de zaden is inmiddels in handen van deze industrie.

De zadenbieb werkt vanuit een andere visie. Landelijk zijn in diverse bibliotheken zaadvaste zaden van kruiden, bloemen en groente beschikbaar om mee te nemen en zelf op te kweken. In onze omgeving zijn die te vinden in de bibliotheken van Peize, Roden en Norg en bij de Natuurplaats Noordsche Veld. De hoop is dat het daarvan geoogste zaad van de beste plant zijn weg weer vindt naar de zadenbieb om opnieuw verder verspreid te worden.

De zadenbieb in bedrijf

de zadenbieb zelf groente, bloemen en kruiden volgens het principe van natural farming. Er worden biologische, inheemse zaden gebruikt. De bodem wordt verrijkt door mulchen en er worden groenbemesters gebruikt. Deze tuin staat ten dienste van de zaadwinning. De zadenbieb komt ook graag in contact met mensen die nog in het bezit zijn van oud, oorspronkelijk zaadgoed en organiseert workshops.

De werkwijze van ruilen, doneren, ophalen en terugbrengen van zaden werpt duidelijk vruchten af en is een zinvolle bijdrage aan de natuur en de biodiversiteit.

Voor wie er meer over wil weten:
zadenbiebnoordenveld.nl
zadenbibliotheeknederland.nl

En daarvoor zitten de vrijwilligers hier op vrijdagmiddag. Ze zuiveren de verkregen zaadjes met de hand of in een vergiet en verpakken die voor wie ze maar wil meenemen. Dat doen ze hier al sinds 2021.

Er is ook een eigen proeftuin op een raatakker achter de Natuurplaats. Daar kweekt

Het kaf van het koren scheiden

Een gele kwikstaart op de bollenvelden tussen Donderen en Vries
Een houtsnede van Erik van Ommen

Eriks werk is in maart, juli en november te bewonderen op zaterdag en zondag
van 13:00-16:00 uur, Brink 2 in Vries

Imkerij Dolstra
Etstoel 7 Vries
dolstra@gmail.com
06-54 34 34 80

Oude Asserstraat 19 - Vries | 0592 541 212
www.autobedrijf hazenberg.nl | info@autobedrijf hazenberg.nl

TOLNER

BEELD - GELUID - HUISHOUDELIJKE APPARATUUR

De groene specht (Picus viridis)

Tekst en foto Anco Bierman

Groene rug, grijze onderzijde, rode kruin, zwarte streep onder het oog, gele stuit. Het mannetje heeft onder het oog in het zwarte gedeelte nog een rode streep, die bij het vrouwtje ontbreekt.

Regelmatig bespeurde ik op de oprit naar het Fleddernest op diverse plekken gaatjes tussen de klinkers. Zijn het gaatjes waaruit wormen of insecten kruipen? Af en toen ligt er een hoopje aarde naast. Geen idee. Op een morgen ik ging vroeg op pad om met mijn fotomaten te gaan vogelen. Toen zag ik een groene specht op de oprit. Hevig pikkend tussen de voegen van de klinkers op zoek naar mieren. Het was dus de groene specht die voor die gaatjes zorgde!

Ik bleef staan, de specht ging verder met zijn zoektocht, op de hurken, mijn fototas voorzichtig openritsen, camera eruit, stopt de auto van mijn fotomaat voor de oprit en u raadt het al: de groene specht verlaat lachend de oprit. Nadien heb ik hem nog wel eens gehoord en gezien maar het lukte mij niet hem op de

oprit of omgeving te kunnen vastleggen. Dat is mij later vanuit een vogelkijkhut wel gelukt, de foto's gaan hierbij.

De groene specht zoekt in tegenstelling tot de grote bonte specht en andere soortgenoten zijn voedsel niet tegen de stam van een boom. De groene specht zoekt zijn maaltje, kevers en rupsen maar hoofdzakelijk mieren, op de grond. Daarvoor gebruikt hij zijn lange tong van circa 10 cm die een kleverige stof bevat waarmee hij mieren en larven uit hun nest kan oplikken.

De groene specht maakt net als zijn soortgenoten een nestholte in een boom die jarenlang gebruikt wordt. Er worden 6 tot 8 eieren gelegd zowel het mannetje als het vrouwtje broedt. Na drie weken broeden komen de eieren uit en worden de jongen gevoerd met een vloeibaar papje van insecten.

Zie je een groene vogel in golvende vlucht wegvliegen en hoor je een lachend geluid, dikke kans dat het de groene specht is.

Op een ijskoude dag in februari maakten deze wilde zwanen een enorm kabaal op het Noordsche Veld bij Zeijen, vlakbij het hunebed. Foto Joke Rosier

Uit de krant

Pimpelmezen Vosbergen al 25 jaar onderzoeksubject

Tekst en foto: Nynke Doevelaar

Iedereen kan ze zien hangen, de nestkastjes voor pimpelmezen op landgoed Vosbergen. Het zijn er maar liefst 203 en ieder jaar worden in ongeveer de helft daarvan nestjes gemaakt en eitjes uitgebroed. Vaak wel 10 per nest. 25 jaar geleden begon het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen naar het gedrag van deze vogels gezien vanuit de evolutietheorie. Wat doen ze om er voor te zorgen dat zoveel mogelijk van hun genen worden doorgegeven? En zoals dat gaat: hoe meer je weet, hoe meer vragen je hebt. Studenten en hun begeleiders zijn dus voorlopig nog niet klaar met de pimpelmezen van Vosbergen.

Assistent onderzoekers dr. Maaïke Versteegh en dr. Marco van der Velde begeleiden dit jaar het onderzoek. Het onderzoek naar de pimpelmees in Vosbergen begon ooit met de vraag of het blauwe kapje dat de mannetjesvogels hebben, en dat UV-licht uitstraalt, de vogel aantrekkelijk maakt voor de vrouwtjes. Onderzoeker Peter Korsten en professor Jan Komdeur, die dat destijds onderzochten, door bij sommige vogels het UV licht van die bijzondere blauwe kapjes af te dekken met een sunblocker, zijn beide nog steeds betrokken bij het

pimpelmezenonderzoek. De nestkastjes en de onderzoekers die met ladders door het bos lopen of fietsen vormen inmiddels een vertrouwd beeld. Versteegh: ‘Mensen die hier wandelen vragen geregeld naar ons werk, bijvoorbeeld naar de metalen plaatjes en het roostertje voorop de kastjes. Dat rooster is om de marter uit het nest te houden en het metalen plaatje om te voorkomen dat koolmezen het gat groter maken zodat zij er kunnen nestelen.’

In het broedseizoen maken de onderzoekers iedere week een ronde langs de nestkastjes. Van ieder nestkastje wordt precies bijgehouden of er al activiteit is, en zo ja hoe ver het nest is, en of en hoeveel eitjes er zijn. En dit jaar dus ook of er hondenharen gevonden worden. De pimpelmezen hebben niet veel last van het onderzoek. ‘Ze vinden het niet leuk, als we in de buurt zijn hoor je ze protesteren. Je moet ze niet onnodig verstoren, maar als we weer weg zijn gaan ze gewoon weer hun gang,’ vertelt Versteegh. ‘Het blijft mooi en ook wel ontroerend om die kleine eitjes en straks de babymeestjes te zien.’ De mezen worden geringd en er wordt DNA afgenomen. Van der Velde: ‘Zo weten we dat ongeveer 80% van de pimpelmezen geen jaar oud wordt, en nog eens 10% binnen twee jaar sterft. Een mezenpaartje moet dus wel veel eieren leggen om een of twee jongen in de volgende generatie te krijgen. Uit het DNA onderzoek weten we dat er in een nest altijd eieren van één vrouwtje liggen, maar ze wel door verschillende mannetjes bevrucht kunnen zijn, zo worden zoveel mogelijk genencombinaties doorgegeven aan de volgende generatie.’

Waar de pimpelmezen precies gaan nestelen blijft een verrassing. Versteegh: ‘Ze hebben voorkeur voor plekken met veel voedsel. Daarvoor zijn eiken in de buurt gunstiger dan dennen bijvoorbeeld, maar het is niet zo dat ze ieder jaar dezelfde kastjes kiezen. We hebben wel het gevoel dat het nestelen steeds eerder begint, maar ze beginnen niet allemaal tegelijk. Iedere dag kan een verrassing opleveren. Het is in deze periode hard werken en de mezen houden geen rekening met zonen feestdagen, maar wie heeft er nou zo’n prachtige werkplek?’ Van der Velde: ‘Ik breng normaal de meeste van mijn werktijd door in het DNA-lab. We geven onderwijs en Maaïke doet veel kantoorwerk, vooral statistiek. Dit veldwerk is, zeker met dit weer, echt geen straf.’

Uit: Dorpsklanken 16-4-2025

Slakken

Tekst en foto's Grytsje Kramer

Weet je het nog, tuinjaar 2024: de slakken. Het wemelde ervan, langdurig en op veel plekken. Ook in Voedselbos Vries deden we pogingen om ze te weren met kruiden, gier, toevoegen van nuttige kleine aaltjes (nematoden) aan de grond en nachtelijke slakkenzoektochten - zonder veel succes. Zelfs de prei, knoflook en uien - toch niet de eerste keuze van de gemiddelde slak - werden opgesmikkeld.

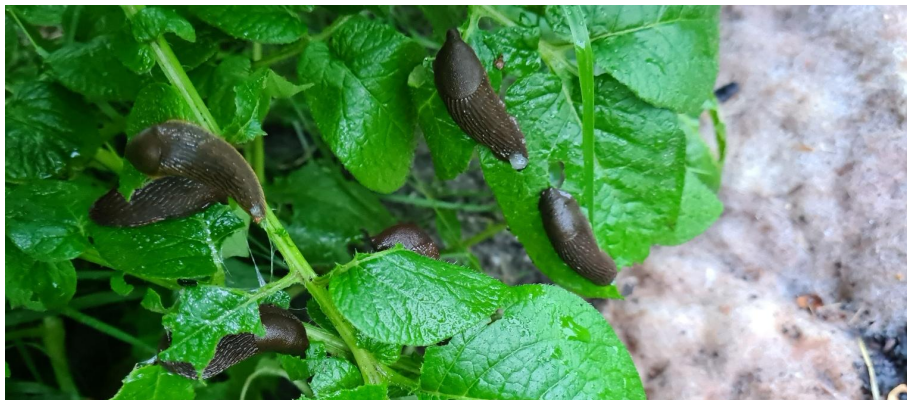
Weliswaar was het erg nat - toch had niet ieder die ik sprak, hinder van slakken. Interessant dus! Wat viel op, naast dat het per plek kon wisselen? Houtige planten hadden vrij weinig last, zowel gesettelde als spontaan opkomende planten, evenals planten met ruig, harig, zeer stevig (en sommige met zeer aromatisch) blad.

Lezend en lerend – onder meer met de boeiende cursus over Plantengezondheid, gegeven door Martijn, de Voedselboss - werd ik eraan herinnerd dat plagen en ziekten er altijd bij zullen horen in een systeem. De vraag of die zich openbaren hangt met name af van de gezondheid van het systeem en de delen. Veel planten ontberen belangrijke (en vooral voor hen opneembare) nutriënten. Observeren van de planten, zoals de kleur van hun blad, geeft informatie over zulke tekorten. Onder meer gebrek aan (opneembaar) ijzer maakt het gewas aantrekkelijker voor slakken.

De vroegere bemesting en verdichting van het weiland, jarenlang, heeft waarschijnlijk bijgedragen aan een onbalans, en daarmee aan de vatbaarheid voor plagen. De weersomstandigheden gaven de ideale omstandigheden voor o.m. slakken - waaronder de Spaanse wegslak - die nog onvoldoende natuurlijke vijanden heeft (in ieder geval bij ons). Ik leerde die zomer verder, dat de huisjesslakken en de tijgerslak met name goed werk deden, dus die vooral met rust te laten.

Daarmee was en is de hinder van de naaktslakken nog niet verdwenen. Hopelijk helpen de plantenaftrekzels en het toevoegen van organisch materiaal -zoals blad- voor verbetering van bodem en nutriëntenbeschikbaarheid (ook al trekken ze tijdelijk meer slakken aan). Verder plaats ik planten zo veel mogelijk op plekken waar die vermaledijde gladde glijsers niet graag komen. Zo zag ik in de spiraal met de verhoogde bedden dat de hoornbloem, met haar behaarde blaadjes, een mooie slak-loze mat vormde. Daar zette ik dan de kwetsbaardere planten tussen. Ook zette ik in 2025 platte bakken neer en een nieuw 'oogst-eilandje' in een veldje waar weinig slakken waren. Het belangrijkste bleef: voor lief nemen dat bodemherstel tijd kost en de verwachtingen van oogst verminderen.

Naschrift: Op 17 februari j.l. hield Boer Sil een lezing voor IVN Vries. Hij bevestigde dat slakken (evenals andere plagen en ziektes) alleen de planten aantasten die niet sterk genoeg zijn. Onderliggend is vrijwel steeds het bodembeheer: te verdicht, onvoldoende beschikbare mineralen, onvoldoende bodemleven. Daar is iets aan te doen!

EERSTE HULP BIJ SLAKKEN IN DE TUIN - SOFIE MEYS

Afgelopen december kwam ik het boek 'Eerste hulp bij slakken in de tuin' tegen, geschreven door Sofie Meys, uitgegeven door Vonk.

Het is makkelijk en aansprekend geschreven en getekend, met veel tips en inzichten. Dat maakt begrijpelijker wat wel en niet werkt – en sloot aan bij wat ik eerder leerde. Zoals bijvoorbeeld géén slakkenkorrels te gebruiken, en de biologische alleen in bijzondere gevallen.

Ook beter geen biervallen en andere 'slakkenlokkers' gebruiken want die trekken juist meer slakken aan (ze ruiken eten op 100 meter afstand). Wél zorgen dat slakken- en slakkenetijes-eters (zoals kikkers, padden, salamanders, hagedissen, slangen, vuurvliegjes, loop- en aaskevers, vliesvleugelingen, muggen, roofspinnen, huisjesslakken, spitsmuizen, egels, mollen en vogels) het naar de zin hebben in de tuin. En zorg voor barrières – er worden in het boekje diverse opties genoemd. Zorg dat de slakken daar waar ze niet gewenst zijn, zo weinig mogelijk schuilplekken hebben.

Allemaal tips om mee te nemen. Aardig, dit boekje! Je kunt het van me lenen, als je wilt. Ik hoop dat in een volgende editie ook foto's worden toegevoegd van de verschillende soorten slakken. Voor jullie voeg ik een aantal foto's toe van de genoemde slakken, met dank aan de mensen van Waarneming.nl.

CEPAEA NEMORALIS
ZWARTGERANDE
HUISJESSLAK

ARION VULGARIS SPAANSE WEGSLAK

LIMAS MAXIMUS TIJGERSLAK

De lekkerste supermarkt van Vries

Openingstijden ma-vr 8.00-20.00 // za 8.00-20.00 // zo 11.00-18.00

PLUS Koetsier Vries / Oude Asserstraat 2 // Vries

**HAIRCORNER
NEWLOOK**

Brinkstraat 7 | Tel.: 0592 - 543587

2026 | Het jaar van de steenuil

Tekst: Ronand Valstar

Om als vogel in het zonnetje gezet te worden, moet het niet al te goed met je gaan. Daarom heeft de steenuil nu ook een eigen jaar, en wel 2026. Gaat het dan slecht met de steenuil? Getalsmatig, ja. In 1950 waren er ongeveer 25.000 paartjes en in 2020 ongeveer 9000 paartjes. Wat de oorzaak is? Kort gezegd: de kaalslag in het agrarisch landschap en de intensieve landbouw.

Het is niet voor niets dat in onze gemeente Donderen het dorp is waar de steenuil zich prettig voelt. Door het dorp lopend zie je het al: veel erven, bomen, struiken, paarden, mesthoopje hier en daar, beetje vegetarische ‘rommel’, half open qua landschap, schuilplekjes onder opgeslagen, ongebruikt materiaal. Kortom, een gezellig rommeltje. Houden zo, want juist daar huist het voedsel van de uil. Torren, kevers, muizen, wormen. Die vind je niet in steentuinen, grinderven en door de intensieve landbouw is dat voedsel ook grotendeels verdwenen. Drie landelijke vogelinstanties gaan dit jaar nader onderzoek doen. Een onbeantwoorde vraag is bijvoorbeeld waarom het op de kleigronden slechter gaat met de steenuil dan op de zandgronden. Hopen maar dat de uitkomst oude Drentse wonden niet weer openrijt.

Over onderzoek gesproken. Toen op 4 oktober 2025 het 25-jarig jubileum van STUD, de steenuilenwerkgroep Drenthe, werd gevierd met een kennisochtend in de ‘Holtinger schaapskooi Havelte’, spraken twee mannen over hun bevindingen. Ronald van Harxen en Pascal Stroeken. Zij zijn samen al 40 jaar bezig met het plaatsen en beheren van honderden nestkasten in de regio Winterswijk, een vruchtbaar gebied voor de steenuil. Ze beschikken over een schat aan gegevens over invloeden en oorzaken die de stand van de steenuil beïnvloeden. Ze hebben hier regelmatig

over gepubliceerd en Ronald van Harxen heeft in coproductie enkele boeken geschreven, zoals *Biografie van de Steenuil* met de mooie ondertitel: *Godin van de Nacht*. Is de steenuil dan zo mysterieus? Als je een uiltje in je hand houdt, merk je daar weinig van. We moeten echter wel even vasthouden, want door ze te ringen, komen we meer te weten over hun wel en wee. Dat is voor ons dan weer heel plezierig. Zo'n kans om een schoonheid vast te houden krijg je niet vaak. Heb je ze eenmaal in handen, dan gedragen ze zich bijzonder gereserveerd. Zo van: "Leuk dat je zo enthousiast bent, maar dat gaan we niet te lang doen. Ik blijf even bij jullie les, maar we gaan zo terug het nest in". Niet echt mysterieus, wel heel concreet. Kijk je hem of haar recht in die grote, uiterst diep kijkende ogen, dan denk je: "jij weet heel wat meer dan ik". Dat heeft al iets mysterieus. Zie je ineens een steenuil in het schemerdonker, in een eik of op de nok van een dak, dan merk je dat je al een hele tijd door die ogen in de gaten gehouden wordt. Een welhaast mystieke ervaring die we elk jaar opnieuw hebben als we in het schemerdonker gaan luisteren of er uilen zijn op bekende of nieuwe plaatsen. "Godin van de Nacht" ofwel "Athene noctua". Zelfs de wetenschap heeft die titel omarmd. Voor een vogel van nog geen twee ons en vijftientig centimeter groot, een reuze titel.

Nestkasten

We krijgen de laatste tijd, hoe leuk, meer aanvragen voor het plaatsen van nestkasten. We komen graag kijken of de plaats geschikt is. Wat u zelf al kunt doen is "de erfwijzer" op Steenuil.nl bekijken. Daarin staan omgevingsfactoren waar de steenuil zich in thuis voelt, maar ook tips om een erf/tuin geschikter te maken voor de steenuil. Waar we ook naar kijken, is of er een aansluiting is met een al bestaande nestkastplaats. Een aaneengeschakelde keten van kasten geeft de meeste kans dat een steenuil het nieuwe plekje vindt.

Lezing

Op 6 oktober geeft STUD, de Drentse steenuilenwerkgroep, een lezing over de steenuil in De Pan in Vries. Dan is het komende broedseizoen al achter de rug en kunnen we jullie alles vertellen over het nageslacht. Voor nu nog een mysterie. Voor verdere gegevens zie de agenda elders in deze uitgave.

Op zoek naar spiegelbeelden

Tekst en foto's Anco Bierman

Regelmatig trek ik erop uit, de natuur in, dieren spotten en vastleggen, voornamelijk vogels. Door de jaren heen probeer ik ze niet alleen zittende op een tak of paaltje te fotograferen maar ook het moment te pakken als ze een prooi in de snavel hebben of met een open snavel. En soms als spiegelbeeld. Dit laatste is een uitdaging want voor een mooi spiegelbeeld heb je een glad oppervlak nodig. Een licht briesje kan het water al laten rimpelen.

Vroeg in de ochtend of tegen zonsondergang aan de rand van een meer, dat zijn condities voor schitterende foto's van wolkenpartijen of overvliegende ganzen. Wellicht heeft u zelf op het strand de ondergaande zon die de zee kust vastgelegd.

Grote bonte specht

Voor dieren is een bezoek aan een fotohut met een waterpartij een uitkomst. De dieren komen vanzelf naar je toe om te badderen of te drinken. Je hebt dan wel een dag nodig met zonder wind en dat is je niet altijd gegeven. Tijdens mijn bezoeken aan fotohutten heb ik diverse spiegelbeelden vastgelegd, waaronder die van een eekhoorn en vogels.

De brandnetel als waardplant

Tekst en foto's Nicolien Bottema

Eén van de 30 rupsen van dagpauwoog op composthoop

Atalantarups spint eerste draad aan brandnetelblad

Atalantarups aan het spinnen, spindraden komen uit de mond

Op 17 augustus 2025 ontdekte mijn schoonzoon een groot aantal zwarte rupsen op de grote brand-netels op onze oude composthoop. Ze waren zwart met witte spikkels, rondom staken er lange zwarte, onvertakte stekels uit en de 4 paar buikpoten stapten rond op geelbruine klompjes.

We telden dertig van deze rupsen en determineerden ze als dagpauwoogrupsen (*Aglaia*). Toen ik twee dagen later weer keek, was er geen rups meer te bekennen. Het speet me dat ik er niet verder op had gelet, want ze moeten zich daarna in de brandnetels verpopt hebben. Toen ik dus 2 weken later op 1 september een rups zag die bezig was zich in te spinnen in een brandnetelblad besloot ik het proces te volgen. Het was duidelijk een rups van een andere soort, forser en met vertakte gelige stekeltjes, waardoor hij er wat wolliger uitzag. De stekels stonden op bruine heuveltjes en het lichaam was wat grijsig. Het bleek een atalanta rups (*Vanessa atalanta*) te zijn. De rups had een draad gesponnen aan de ene kant van het brandnetelblad en bevestigde die aan de andere kant van het blad. Daarna ging hij verder met spinnen. Hij produceerde een spindraad

**Atalantarus spint bladranden
aan elkaar**

**De rups heeft zich in het
samengesponnen blad
teruggetrokken**

**De stengel doorgebeten boven het
blad waar hij in zit.**

uit zijn mond zo te zien en plakke die - steeds van links naar rechts zwaaiend- aan de kanten van het blad, dat hij daardoor steeds verder dichttrok. Na deze inspanning bleef hij een tijdje bovenin het dichtgevouwen blad zitten, kwam toen weer naar buiten, vouwde de bladpunt naar boven en plakke die dicht. De volgende dag had hij de stengel en de steel van het blad waar hij in zat doorgebeten en ook de bladstelen van twee andere bladeren, zodat het eruit zag alsof een deel van de plant verwelkt was. Ik ging ervanuit dat hij zich wilde verpoppen en keek de volgende dagen hoe dat ging. Het blad verwelkte, werd wat zwart en bleef hangen maar na een paar dagen merkte ik dat het leeg was. De rups was verdwenen. Opgegeten dacht ik bedroefd.

Maar blijkbaar had ik het mis.

Op de site van de Vlinderstichting lees ik dat atalanta rupsen 's nachts uit hun bladkokertje kruipen om te eten en na iedere vervelling een nieuw kokertje spinnen. Mijn rups was dus helemaal niet opgegeten, hij had gewoon een nieuw onderkomen gebouwd en was verhuisd. Ook lees ik dat hij zich later waarschijnlijk op een andere brandnetelplant heeft verpoppt. Ik had dus verder moeten speuren of ik toch nog een pop had kunnen vinden. In elk geval ben ik blij dat hij zich dan misschien toch in een nieuwe atalanta vlinder heeft kunnen veranderen.

Een uurtje veertjes schilderen

Paul van der Veur

Op verzoek van leerkrachten van basisschool De Duinstee in Yde hebben leerlingen van de hoogste groepen geprobeerd veertjes te aquarelleren.

Deze veertjes van verschillende vogels, die ik ooit verzameld heb, waren het onderwerp. Alle leerlingen kregen een palet met verschillende kleuren verf, een penseel, een proefpapiertje, aquarelpapier en een pot water.

Na de instructies konden ze aan de slag. Eerst een potloodschets maken, kleuren mengen en die testen op het proefpapiertje en toen werd het muisstil. Geconcentreerd waren ze aan het werk. Enkele leerlingen toonden echt talent, ze vonden het erg leuk en waren verrast door het effect van waterverf op vochtig papier. Het uur vloog om en werd een week later herhaald.

VELDGIDS PAARDENBLOEMEN. - KARST MEIJER & ERIK VAN DEN HAM

Wat aardig is om te vertellen, is dat er in 2025 een Veldgids Paardenbloemen is uitgegeven door Noordboek Natuur geschreven door Karst Meijer & Erik van der Ham. Kort daarna sprak ik hen: ze waren te gast bij het tuinfestival Oosterwolde. Ik kon het natuurlijk niet laten om dat boek te kopen.

Wie had gedacht dat er wel meer dan 150 soorten (en microsoorten) waren? De foto's laten de soms minuscule verschillen zien, dus het kijken naar deze prachtige plant krijgt weer een nieuwe impuls!

Wist je dat de meesten die we zien, ook nog eens 'aseksueel klonaal' zijn (genetische kopieën van de moederplant die hun zaden voortbracht)?

Dat, héél veel foto's van al die soorten - en nog veel meer informatie vind je in dit lijvige, geel-wit-groene boek.

ONTLUIKEND GROEN BLOEM & GROEN STYLING

Brinkstraat 3 - 9481 BJ Vries - Tel. 0592-543056

**Bruidswerk
Rouwbloemwerk
Abonnementen
Workshops
Online bloemwerk bestellen**

www.ontluikendgroen.nl

KOKEN MET ERFGROENTE

TRAAG, GAAF VOER

IN JE TUIN EN OP JE BORD

PAARDEN

BLOEM

TARAXACUM

OFFICINALE

De paardenbloem kan veel mineralen uit de grond halen, net als veel planten met een diep en uitgebreid wortelstelsel. Ze slaat deze op in de bladeren en wortels. De bladeren zijn rijk aan ijzer, magnesium, fosfor, koper, calcium, kalium en mangaan, vitamine A, C, E, K en B6, thiamine en riboflavine. De jonge bladeren kunnen van de lente tot de herfst worden gebruikt. Voor bijvoorbeeld een:

Voorjaarssalade

Deze kun je met allerlei eetbare blaadjes maken. Pluk je ze jong, vers & fris, dan is de smaak milder. Caroline Aitken geeft't volgende recept:

1 deel muntblaadjes; 1 deel paardenbloemblaadjes; 1 deel klavervrucht; 3 delen beukenbladeren; 3 delen akeleibladeren en 3 delen melidoornbladeren.

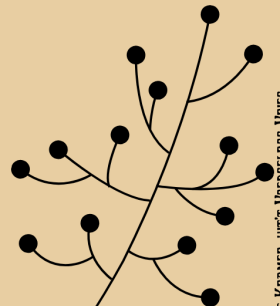
Husselen met 2 eetlepels olijfolie en'n snufje zout. Je maakt'm af met paardenbloemblaadjes er over heen gestrooid. Eet smakelijk!

Iedereen kent haar schitterend warme geel, wat in de vroege lente de velden sieraft en vele hommels en andere diertjes voedt. Als er genoeg staan, snoep ik ook graag een bloem, heerlijk zoet.

Wij mensen maken er onder meer wijn van of (veel te zoete;) 'jam'.

Van de geroosterde wortel kan een bittere koffie-variant worden gemaakt.

Zelfs topchefs beginnen paardenbloemblaadjes te gebruiken. Hun tip: verhit/stoof ze een paar seconden. Dan verdwijnt de meeste bitterheid.

MET LIEFS VAN GRUYTSJE KRAAIER, UIT 'T VOEDSELBOOS VRIES

Bestrijdingsmiddelen

Grytsje Kramer

Op 25 februari vorig jaar hield Guido Nijland, van Meten = Weten, een lezing in De Pan. De vereniging Meten=Weten komt op voor het recht van mensen, dieren en natuur op een gezonde leefomgeving zonder pesticiden. Onderzoek laat zien dat pesticiden zich veel verder verspreiden dan de akker waarop ze gespoten worden; ze worden zelfs tot diep in de natuur gevonden.

Dat is verontrustend: pesticiden (en overige ‘gewasbeschermingsmiddelen’) zijn (mede) oorzaak van een dramatische afname van insecten en van achteruitgang in biodiversiteit. Bovendien toont steeds meer onderzoek aan dat ze ernstige

gezondheidsschade kunnen veroorzaken bij mensen en vooral heel jonge kinderen.

METEN
WETEN

Het is nu voor omwonenden vaak niet duidelijk of, hoeveel, wanneer en welke bestrijdingsmiddelen gebruikt worden. Eind januari was er een rechterlijke uitspraak, die bij zou moeten dragen tot transparantie: het ministerie van Landbouw kreeg de verplichting om het register

(bestrijdingsmiddelenadministratie) voor omwonenden toegankelijk te maken tot gegevens over het gebruik van pesticiden.

Naar aanleiding van vragen van Groen Links, PvdA en D66 - en van IVN Vries, de werkgroep De Vriezer Holten en individuele meldingen, is de gemeente bezig met dit onderwerp. Er zijn al stappen gezet, onder meer: er ligt nu een verbod op glyfosaat en sierteelt voor nieuwe gemeentelijke pachtovereenkomsten, er is in samenwerking met Meten=Weten een informatieavond geweest in november en er is een beleidsadviseur milieu gestart.

Op 10 februari zijn burgemeester Marcel Thijsen en wethouder Jelbrich Peters in gesprek gegaan met inwoners, over hoe omwonenden geïnformeerd willen worden wanneer er bestrijdingsmiddelen in de nabijheid van hun woning worden toegepast. Geïnteresseerden kregen de boodschap dat de gemeente mogelijk aanvullende gesprekken zal gaan organiseren, waarin het onderwerp breder wordt behandeld. Voor ieder die dit belangrijk vindt en daarbij zou willen zijn: je

kunt dit kenbaar maken aan de beleidsadviseur mevrouw Weijers,
L.weijers@tynaarlo.nl.

Naar verwachting zijn de oranje glyfosaat-velden helaas dit jaar nog geen verleden tijd. Wist je, dat je deze ook op www.waarneming.nl kunt doorgeven? Heel eenvoudig, de app openen, bij Soort 'Glyfosaat bespoten weiland' invoeren. Datum, tijd en locatie worden (op de plek staand) automatisch ingevuld. Een foto kun je toevoegen.

Natuurmomentje

Een gered musje

Tekst en foto's Roelof Maring

Juni vorig jaar vloog er bij ons een musje tegen het raam. Toen ik het oppakte was het bewusteloos. Ik heb het op een dikke handschoen in broeikas gelegd met de deur open.

Toen ik laat op de avond ging kijken hoe het er mee was, lag ze te slapen.

Toen ik de volgende ochtend ging kijken, was de vogel gevlogen, met achterlaten van vijf poepjes.

Activiteitenprogramma 2026

Maart

17 maart | 19:30 | 20:45

Algemene Leden Vergadering met aansluitend vanaf 20:45 een lezing over *Onze bomen* door Maaïke Teekens

Na afloop van onze ALV geeft Maaïke Teekens een toelichting over *Onze bomen*.

Maaïke Teekens is beleidsmedewerker ontwikkeling openbare ruimte van de gemeente Tynaarlo. In de afgelopen jaren heeft de gemeente hernieuwd aandacht besteed aan beleid met betrekking tot bomen. Alle bomen, jong en oud. Bomen zijn belangrijk voor een gezonde en aangename leefomgeving. Maar ze zorgen voor sommigen ook voor overlast, en soms zelfs gevaar. Met enige regelmaat worden gemeentelijke bomen beoordeeld. In een afweging van belangen wordt getracht een zorgvuldige beslissing te nemen. Maaïke gaat aandacht besteden aan hoe een en ander werkt.

April

Zaterdag 11 april | 10:00-max 12:00 uur
Excursie Vosbergen

Eelde/Paterswolde kent meerdere landgoederen en natuurgebieden met een parkachtig karakter. Vaak eeuwenoud. We vestigen tijdens deze excursie onze aandacht op flora en fauna van Vosbergen. Het landgoed is gesticht in 1890. Er zijn bossen, meer open gedeelten en vennen. Ons lid Paul van der Veur, bioloog, heeft er vele uren doorgebracht in de afgelopen tientallen jaren. Aanvankelijk vooral voor zijn studie. Later ook voor ontspanning en om de ontwikkeling van het landgoed te kunnen volgen. Hij gaat onze excursie leiden. We pakken ook een stukje van landgoed De Duinen mee.

Graag opgeven bij Peter Kwast, 06 1501 7095 of e-mail p.l.kwast@hotmail.nl.
Aantal deelnemers: maximaal 20. Als je vervoer nodig hebt/mee wilt rijden graag aangeven.

Tip: neem wat drinken mee.

Mei

Zaterdag 2 mei 10:00-12:00 uur
Plantenruilbeurs

Plantenruilbeurs bij Grytsje Kramer, hoek Groningerstraat-Noordenveldweg, schuin tegenover het gemeentehuis.

Op de plantenruilbeurs bij het Hooilandje kan iedereen -leden en niet-leden- planten inbrengen en meenemen. Voor wie het wil: rondleiding. Parkeren in de berm naast de oprit of op de parkeerstroken in de buurt (richting gemeentehuis). Thee en koffie staan klaar.

Dinsdag 12 mei | 20:00-22:00
Verborgten gloed | Frank Huisman

De natuur heeft meer kleuren te bieden dan wat mensen normaal kunnen zien. Dankzij recente technische ontwikkelingen is een spectaculair deel van die kleuren nu wél te zien. We hebben het hier over bio fluorescentie: de kleuren die planten, schimmels en dieren in het donker vertonen onder UV-licht. Natuurfotograaf Frank Huisman vertelt gepassioneerd hoe hij hier achter kwam en welke pittige, maar soms ook hilarische uitdagingen hij heeft moeten overwinnen om die kleuren zichtbaar te maken én vast te leggen.

Frank is één van de weinige Nederlanders die hier serieus mee bezig is en heeft vorig jaar al meer dan 100 inheemse soorten vastgelegd en gedetermineerd. Voor sommige soorten was dat zelfs nog nooit door iemand

gedaan! Aan de hand van de foto's en video's die hij heeft gemaakt vertelt hij welke processen door fluorescentie zichtbaar worden, welke stoffen er fluoresceren en over het biologisch nut ervan.

In de pauze maakt Frank fluorescentie zichtbaar op wat meegebrachte voorwerpen uit de natuur.

Oktober

Dinsdag 6 oktober | 20:00-22:00 uur
De steenuil, een handjevol

De steenuil, een handje vol!
De steenuil is het kleinste uiltje van Nederland, eigenlijk niet meer dan een handjevol uil. Tijdens de inspirerende lezing neemt de Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe de aanwezigen mee in het wel en wee van de steenuil in Drenthe. Wat heeft een steenuil nodig? Waar leeft de steenuil? Hoe kunt u de steenuil helpen? En waarom hebben Vogelbescherming Nederland, SOVON en STONE dit jaar uitgeroepen tot Jaar van de Steenuil? Aan de hand van vele foto's en anekdotes leert u meer over dit prachtige uiltje en krijgt u antwoord op deze vragen.

Alle lezingen zijn in Dorpshuis De Pan, Nieuwe Rijksweg 4 in Vries. Gevraagd wordt een vrijwillige bijdrage van €2 per avond.

Colofon IVN Vries

Bestuur

Voorzitter

(Algemene zaken, PR en ledenwerving)

Peter Kwast

E: p.l.kwast@hotmail.nl

T: 06-15 01 70 95

Secretaris

Gerrit Dolstra

secretariaat.ivnvries@proton.me

06-54 34 34 80

Penningmeester

René Bosch

E: ivnvries.penningmeester@proton.me

T: 0592 54 26 76

Bankrek.nr: NL19RABO0366 5693 09

Bestuurslid

Bram Arends

E: bram_arends@hotmail.com

Vertrouwenscontactpersoon

Jos Roosendaal

T 06 13 85 28 98

Redactie Kornoelje

Heim Meijerink

E: hpmeijerink@hetnet.nl

Joke Rosier (vormgeving)

E: rosierjoke@gmail.com

T: 06-20 24 54 25

Grytsje Kramer

E: grytsjekramer@gmail.com

Clary Boomgaardt

E: claryboomgaardt@ziggo.nl

Bezorging: Ina Maring

E: maringvanderveen@gmail.com

T: 06-21 83 85 47

Website

www.ivn.nl/vries

Websitebeheerder

Anne Hielke van der Meulen

E: a.h.vd.meulen@gmail.com

T: 0592 315 924

Werkgroepen

1. De Vlindertuin

Wil Folkers

E: alkasa@home.nl

T: 0592 542 732

2. Vogels

Anne Hielke van der Meulen;

E: a.h.vd.meulen@gmail.com

T : 0592 315 924

3. Jeugdactiviteiten

vacature

4. Bomen, ruimtelijke ordening en milieu

Tineke van den Berg

E: van.den.berg@home.nl

5. Steenuilenwerkgroep

Ronand Valstar:

E: kolenval@ziggo.nl

T: 06-20 15 02 23

6. Stichting De Vriezer Holten

(v/h De Fledders)

Eelke Riemersma; T: 0592 543 818

E: eelke.riemersma@kpnplanet.nl

Activiteitencommissie

Peter Kwast

E: p.l.kwast@hotmail.nl

Schoolprojecten

Schoolprojecten Vries:

Bram Arends

E: bram_arends@hotmail.com

Schoolprojecten Yde:

Tiffany Pikkert-Turk

E: turk.tiffany@gmail.com

Een linoleumsnede van Huib, kleinzoon van ex-biologieleraar en kunstenaar Paul van der Veur uit Yde. Afgebeeld is een limulus, oftewel degenkrab. Opa Paul schreef hierover in Kornoelje van voorjaar '24: 'Degenkrabben bestaan al zeker 400 miljoen jaar! Dat is lang voordat de dinosauriërs op aarde rondliepen...'

De Holten in Vries in vuur en vlam door het Noorderlicht
19 januari, rond 23:00 uur
foto's van Yvonne Willems